

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فانوس ۹۴

وقت چیدن خوبی‌ها | ویژه عید سعید فطر

ناشر: معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان اوقاف و امور خیریه
تهیه و تنظیم: مجتمع فرهنگی پژوهشی سازمان اوقاف و امور خیریه
نویسنده: فاطمه نقدی / تصویر سازی: سیما محمدی / گرافیک داخلی و صفحه‌آرا: فاطمه سعیدی

نوبت چاپ: اول / بهار ۱۳۹۵

شمارگان: ۵۰۰۰۰ نسخه

غیر قابل فروش

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات وابسته به سازمان اوقاف و امور خیریه

اهدایی معاونت فرهنگی و اجتماعی
سازمان اوقاف و امور خیریه



سازمان اوقاف و امور خیریه
سندست مرکزی و اجرائی

آدرس: تهران، خیابان نوفل لوشاتو، سازمان اوقاف و امور خیریه،
معاونت فرهنگی و اجتماعی.
آدرس مجتمع: قم، بلوار ۱۵ خرداد، جنب امامزاده شاه سیدعلی مجتمع
فرهنگی آموزشی معاونت فرهنگی اجتماعی
سازمان اوقاف و امور خیریه
تلفن: ۰۲۵-۳۸۱۸۷۱۶۹



وقت چیدن خوبی‌ها | ویژه عید سعید فطر

درباره‌ی فانوس

مجتمع فرهنگی پژوهشی سازمان اوقاف و امور خیریه، سنگ بنای متفاوتی را گذاشته است و با نگاهی عمیق‌تر به مقوله‌ی «سبک‌زندگی اسلامی» فانوسی را روشن کرده است.

کتابچه‌های «فانوس» هرچند اندازه‌ی کوچکی دارند و صفحاتشان کم است، اما سرچشمه‌ی نورشان منبع لایزالی است که همه‌ی جهان را در تمامی زمان‌ها در برمی‌گیرد.

«سبک‌زندگی اسلامی» محور موضوعات فانوس است که از چهار جهت پنجره‌ای رو به آن گشوده شده: «سیره‌ی خاندان اهل‌بیت علیهم‌السلام» [کتابچه‌های لاجوردی]، «زندگی دینی» [کتابچه‌های آبی]، «مناسبت‌های مذهبی» [کتابچه‌های زرد] و «رویدادهای سیاسی و اجتماعی» [کتابچه‌های بنفش].

ما فانوس را برای شما روشن کرده‌ایم.
خواندن این کتاب‌چه تنها ۱۴ دقیقه طول می‌کشد.



بخشید چند لحظه...

ازدواج با شرایط و وضع امروزه، پروژه‌ای است بسیار سنگین! از طرفی هزینه‌های مراسم عقد و عروسی، از آماده کردن عروس و داماد گرفته تا سالن پذیرایی و شیرینی و شام؛ و از طرف دیگر اجاره مسکن و تأمین جهیزیه آن قدر بالاست که عده زیادی را معطل کرده. با توجه به این اوضاع، می‌شود هم خدمتی به قرآن کرد و هم کمکی به زوج‌های جوان. به‌طور مثال مالک یکی از سالن‌ها و تالارهای عروسی، بخشی از درآمدش را وقف کند برای عروسی زوج‌های قرآنی و هزینه مراسمشان را تقبل کند؛ و یا مثلاً عده‌ای پول روی هم بگذارند و خانه‌ای را وقف کنند برای قرآن و قانون سکونت در آن خانه این باشد: «حفظ کردن مقداری از قرآن توسط زوجین» به این ترتیب هم زوج‌های جوان از ابتدای زندگی‌شان با قرآن مانوس خواهند شد و هم برای شروع زندگی مشترک، کمتر نگران هزینه‌ها و مخارجشان خواهند بود.

یک

وقت چیدن خوبی‌ها





یک باغبان، وقتی نهالی را می‌کارد، مراقبت و نگهداری از آن نهال را شروع می‌کند تا روزی که نهال به ثمر بنشیند و به میوه برسد. در ابتدای ماه مبارک رمضان، ما نهال نیکی‌ها را در دلمان می‌کاریم؛ نهال کارهای خوب و پسندیده، مثل راست‌گویی، انفاق، مهربانی کردن و...؛ بعد در طول ماه مبارک، سعی می‌کنیم از نهال سبز کوچک توی دلمان مراقبت کنیم تا بزرگ بشود و در تمام وجودمان شاخ و برگ کند. مراقبت باغبان این است که آب و نور کافی به نهالش بدهد. ما هم در ماه مبارک، سعی می‌کنیم دریچه‌های قلبمان را به سمت آیات نورانی کتاب خدا باز کنیم. راهی از جویبار معرفت به پای نهالمان می‌کشیم و حیات سبز دین را زنده می‌کنیم.

در روز عید فطر، هرکسی باید به نهال توی دلش نگاه کند. ببیند تا چه حد و تا چه حد آن را رشد داده. شاخ و برگ‌هایش تا کجا رفته و تا چه عمقی از قلبش، ریشه کرده. عطر شکوفه‌های نیکی را در وجودش چقدر استشمام می‌کند. باید بنشیند و به میوه‌های رسیده روی برگ‌ها نگاه کند. روز عید همان روزی است که باغبان منتظر به ثمر نشستن نهالش



است.

.....
در روز عید مسلمانان باید به خود بنگرند و ببینند که از
ضیافت الهی در ماه مبارک رمضان، چه استفاده و بهره‌ای
برده‌اند. ماه رمضان ماه خودسازی و تقواست. آیا با روزه و
عبادات در آن ماه شریف، توانسته‌ایم بر خودمان چیزی
اضافه کنیم و خویش را بسازیم یا نه؟ امروز به این حساب
رسیدگی کنید و اگر دیدید که در ماه رمضان دستاوردی پیدا
کردید، سعی کنید آن را در طول سال حفظ کنید.^۱

۱. بخشی از بیانات مقام معظم رهبری در خطبه‌های نماز عید فطر، اردیبهشت ۱۳۶۹.

دو

تحويل دل



ما آدم‌ها بعضی وقت‌ها توی زندگی، وقتی که سرمان خیلی گرم دنیا شده، به‌جاهایی برمی‌خوریم که تازه می‌فهمیم کجا هستیم و قرار هست به کجا برویم. مثلاً وقتی به مشکلی برمی‌خوریم کسی که از او کمک می‌گیریم خداست. کسی که اشک‌هایمان را می‌بیند خداست. کسی که حرف‌های دلمان را می‌شنود اوست. یادمان می‌آید ما از کجا آمده‌ایم. جایی که یک درخت می‌فهمد باید سبز باشد و زندگی کند، نقطه‌ی آغاز بهار است. تا قبل از آن در زمستان، همه‌ی هستی‌اش از بین رفته بود. نمی‌دانست زندگی درخت به سبز بودن وابسته است. نمی‌دانست باید برگ‌هایش را بگیرد سمت نور؛ یعنی اصلاً برگی برایش نمانده بود. درخت متوجه نبود که وقتی درخت می‌شود که سبز باشد. فطرتش سبز بودن است.

ما آدم‌ها هم در طول زندگی بارها به نقطه‌ی زمستانی عمرمان رسیده‌ایم. نقطه‌ای که در آن خودمان را گم کرده‌ایم. نمی‌دانستیم باید قلبمان را بگیریم سمت نور. متوجه نبودیم که وقتی هستیم که برگردیم به خدا. از هر نقطه‌ای که توی زمستان گیر افتاده‌ایم برگردیم به



بهار بودن خدا توی زندگی مان.

این نقطه بهاری همان عید فطر است. نقطه بازگشت به فطرتمان. جایی که برای بارها می‌فهمیم که انسان بودن ما به بندگی مان وابسته است؛ و اصلاً انسان وقتی زندگی می‌کند که بندگی خدا را بکند، عید فطر همان لحظه تحویل دل است، لحظه‌ای که یادمان می‌آید دل ما باید دست خدا باشد.

.....

هر عید فطری برای انسان مسلمان آگاه هوشیار می‌تواند یک روز عید حقیقی باشد. روز شروع دوباره زندگی معنوی و روحی. مثل بهار برای گیاهان و درختان. انسانی که ممکن است در طول سال دچار انواع آلودگی‌ها و گناهان شود و انسانی که بر اثر هوای نفس و خصلت‌ها و صفات زشت خود



را تدریجاً از ساحت رحمت الهی دور کرده است. هر سال از طرف پروردگار عالم از یک فرصت استثنایی برخوردار می‌شود و آن ماه مبارک رمضان است. مسلمان از ماه رمضان با نورانیت خارج می‌شود. ماه رمضان با روزه‌اش، با ذکر دعا و ثنای الهی در آن، با تلاوت قرآن، با حسنات فراوان دیگر که انسان مؤمن از آن برخوردار می‌شود دل را نورانی می‌کند، زنگارها را از دل می‌زداید. در حقیقت از شب قدر، انسان مؤمن روزه‌دار سال نویی را آغاز می‌کند. در شب قدر، تقدیر او در دوران سال برای او از سوی کاتبان الهی نوشته می‌شود. انسان وارد یک سال نو، مرحله نو و در واقع یک حیات نو و ولادت نو می‌شود.^۱

۱. بخشی از بیانات مقام معظم رهبری در خطبه‌های نماز عید فطر، ۱۳۸۸/۶/۲۹.

سه

وقت شستن دل



شیشه عینکمان وقتی کثیف باشد، نمی‌توانیم بیرون را خوب ببینیم. نمی‌توانیم چیزها را خوب تشخیص بدهیم. حتی ممکن است اشتباهی هم بکنیم. جان ما هم مثل شیشه عینک است. اگر کثیف شود باید تمیزش کنیم، وگرنه ممکن است به اشتباه بیفتیم. ممکن است نتوانیم خوبی را از بدی تشخیص دهیم و گمراه شویم. ماه مبارک رمضان این فرصت را می‌دهد که جانمان را از آلودگی‌ها تمیز کنیم. در روز عید فطر همه با دل‌های پاک حاضر می‌شوند.

.....

روز عید فطر، روز طهارت و پاکیزگی است. ممکن است این پاکیزگی به خاطر آن باشد که یک ماه روزه گرفته‌اید. ریاضت کشیده‌اید و خود را از آلودگی‌ها پاک کرده‌اید. ممکن است علاوه بر این، به خاطر آن باشد که در چنین روزی با حضور در این میدان عبادت، به عبادت دسته‌جمعی روی آورده‌اید. به‌رحال مساله این است که انسان مسلمان بعد از ماه رمضان در روز عید فطر، در عرصه طهارت و تزکیه است.^۱

۱. بخشی از بیانات مقام معظم رهبری در خطبه‌های نماز عید فطر، بهمن ۷۵.

چهار

مهمان ناخوانده



میهمانی تمام می‌شود. سفره را جمع می‌کنند. ما می‌مانیم و صاحب‌خانه که منتظر است بدرقه‌مان کند. صاحب‌خانه خیلی مهربان است. حالا باید از او تشکر کنیم. ما دعوت شده بودیم به این میهمانی. باید فکرش را می‌کردیم که موقع تشکر باید چه کار کنیم؛ اما چیزی از خودمان نداریم که بتوانیم لطف او را جبران کنیم. حالا که وقت تشکر فرارسیده، هرکسی با هر زبانی این کار را انجام می‌دهد. با هر سلیقه‌ای. با هر توانی. یک کسی خوش‌سلیقگی می‌کند و چون می‌داند صاحب‌خانه چگونه تشکری را دوست دارد آن را انجام می‌دهد و یک نماز خالص می‌فرستد پیش خدا. آدم‌های خوش‌سلیقه می‌دانند خدا دوست دارد نماز را چگونه به او هدیه داد. برای همین نیتشان را خالص می‌کنند. صاحب‌خانه خیلی مهربان است. حواسش به همهٔ مهمان‌ها جمع است. به آن‌ها که فقط می‌توانستند توی این ماه با چند دانه خرما افطار کنند و چیز دیگری نداشتند هم جمع است. حواسش هست که زکات فطره را وسیلهٔ قرب به خودش قرار داده. حالا کسانی که می‌خواهند خوش‌زبانی کنند برای خدا و با زبان خوش از او تشکر کنند، باید با زبان زکات

سپاسگزاری کنند.

.....

این نماز روز عید فطر، به یک معنا شکرانه نعمت الهی در ماه رمضان است. شکرانه این ولادت جدید است. در نماز عید فطر بارها به خداوند عرض می‌کنیم: «ادخلنی فی کل خیر ادخلت فیہ محمدا و آل محمد» ما را به آن بهشت مصفای ایمان و اخلاق و عمل که این برگزیدگان را در آن جا دادی، وارد کن. «و اخرجنی من کل سوء اخرجت منه محمدا و آل محمد صلواتک علیہ و علیہم» از آن دوزخ ناشایست، اخلاق ناشایست، عقیده ناشایست که این بزرگواران و عزیزان عالم خلقت را از آن محفوظ و





مصون نگاه داشتی، ما را خارج کن. این هدف بزرگ را برای خودمان در روز عید فطر ترسیم می‌کنیم، آن را از خدا طلب می‌کنیم و خود ما هم البته وظیفه داریم، تکلیف داریم که سعی کنیم تلاش کنیم که در این صراط مستقیم بمانیم. این همان تقواست.^۱

۱. دیدار مقام معظم رهبری با مسئولان نظام، عید فطر ۱۳۸۸.

پنج

شبهای پرستاره



شب‌های پرستاره، زیباترین شب‌هایی هستند که در آسمان می‌توان دید. جمع شدن آن‌همه ستاره کنار هم حس وصف‌ناپذیری است. انگار خداوند جمع شدن را دوست می‌دارد. ستاره‌ها را کنار هم توی آسمان می‌چیند. قطره‌های آب را کنار هم توی یک ابر جمع می‌کند تا وقت ریزش ابر، باران بدهد. سنگ‌ها را در دل یک کوه می‌گذارد و...
خانه‌ای دارد برای جمع شدن همهٔ مسلمانان. انگار جمع دیدن بنده‌هایش را دوست‌تر دارد از دیدن تک‌تکشان. برای همین فضیلت نماز جماعت را از فرادا بیشتر می‌داند. شاید وقتی مسلمان‌ها کنار هم باشند شیطان نفوذ کمتری روی آن‌ها می‌کند. همان‌طور که یک قطرهٔ بخار آب به‌تنهایی نمی‌تواند باران بشود، باید برود توی ابر، بچسبد به قطره‌های دیگر و بعد همهٔ قطره‌ها که به‌اندازهٔ کافی سرد شدند می‌شوند باران. یک قطرهٔ تنهای بخار آب سرگردان است و ممکن است به‌تنهایی بمیرد؛ اما با قطره‌های دیگر می‌شود باران. در روز عید فطر، خداوند می‌خواهد جمع پاک بنده‌هایش را ببیند. می‌خواهد آن‌ها کنار هم باشند تا شیطان نتواند رویشان نفوذ کند و این زیباترین گردآوری هستی است.



.....

با یک نگاه عید فطر را می‌شود عید اجتماع امت اسلامی و انسجام امت اسلامی به حساب آورد. علت هم این است که در طول ماه رمضان دل‌ها نورانی و رقیق شده است و عوامل شیطانی اختلاف در وجود انسان‌ها ضعیف شده است. عید فطر هم در واقع رجوع به فطرت است. فطرت انسان گرایش به خدای متعال و به توحید و به مرکز واحد متعالی‌ای است که همهٔ انگیزه‌های انسان‌ها و همهٔ احساسات انسان‌ها در آن می‌توانند مجتمع شوند و کنار هم قرار گیرند. نماز عید فطر هم مظهري از همین وحدت در هر نقطه‌ای از نقاط دنیای اسلام است. لذا در این دعایی که در قنوت می‌خوانیم «الذی جعلته للمسلمین عیدا و لمحمد ﷺ ذخرا و شرفا و کرامتا و مزیدا» برای وجود مقدس

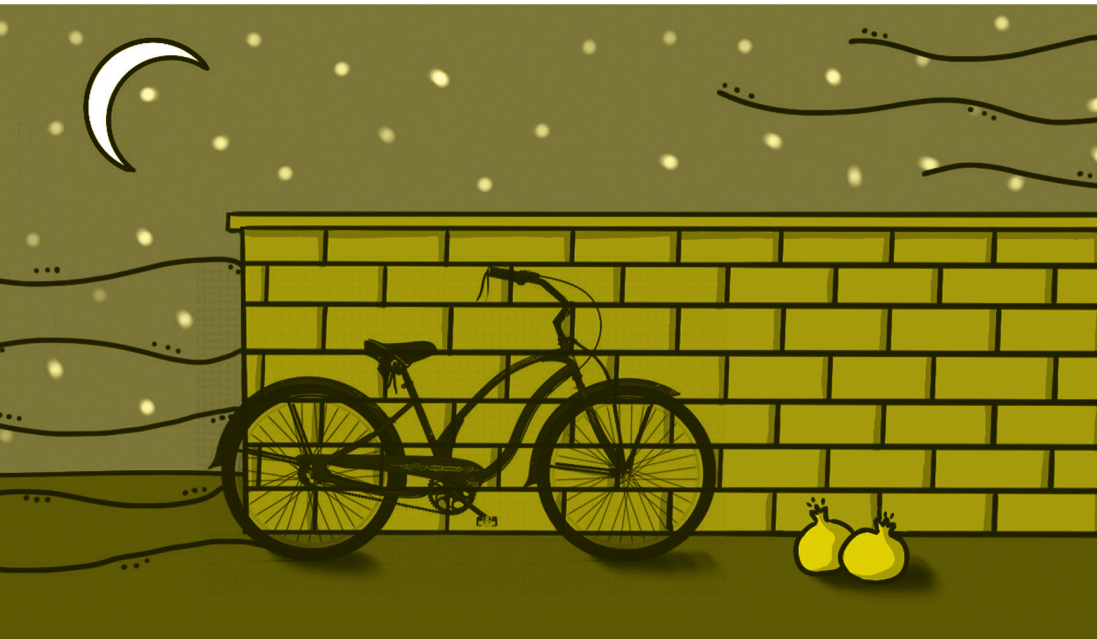


نبی اکرم ﷺ این عید، یک ذخیره است. وسیله شرف است. وسیله کرامت و ازدیاد مقام عالی متعالی آن وجود مقدس است. کی این خصوصیات حاصل می شود؟ آن وقتی که این عید، عید آشتی کنان دل های مسلمان با یکدیگر باشد. هم در ابعاد ملی این حرف صادق است. هم در ابعاد وسیع امت اسلامی این حرف صادق است.^۱

۱. دیدار مقام معظم رهبری با کارگزاران نظام، عید فطر ۱۳۸۶.

شش

چرخ‌های کمکی





اکثر ما، دوچرخه‌سواری را با چرخ‌های کمکی شروع کرده‌ایم. وقتی که نمی‌توانستیم تعادل خودمان را موقع دوچرخه‌سواری حفظ کنیم، از چرخ‌های کمکی استفاده می‌کردیم. در ماه رمضان هم، یک ماه به ما چرخ‌های کمکی داده‌اند. کمکمان کرده‌اند تا برای نگاهمان ترمزی بسازیم. برای گوش و زبانمان ترمز بسازیم تا موقع نیاز بتوانیم جلوی خودمان را بگیریم و زمین نیفتیم.

موقع دوچرخه‌سواری هم یک‌زمانی می‌رسد که چرخ‌های کمکی را برمی‌دارند و ما را رها می‌کنند تا خودمان رکاب بزنییم. عید فطر هم همان زمان رها شدن است. یک ماه، کمکی‌ها ما را جلو بردند. حالا رهایمان کردند. این عید یعنی بزرگ شده‌ایم؛ یعنی خودمان یاد گرفته‌ایم ترمز بگیریم؛ یعنی حواسمان هست که زمین نخوریم. فقط باید همان‌طور که با کمکی‌ها جلو می‌رفتیم، به راهمان ادامه بدهیم.



.....

عید پایان یک دوره فشرده ریاضت برای مسلمان مؤمنی است که می‌خواهند از این ریاضت برای ساختن و برای تقویت روحیات و ملکات نیک در خود استفاده کنند و در طول سال و در همه عمر، از آن بهره ببرند. در ماه رمضان این ریاضت الهی و شرعی، این خویشتن‌داری، این صبر بر گرسنگی و تشنگی، این مبارزه با هوای نفس و شهوات انسانی، موجب آن می‌شود که ملکات نیک در انسان تقویت شود.^۱

۱. بخشی از بیانات مقام معظم رهبری در خطبه‌های نماز عید فطر، ۱۳۷۸/۱۰/۱۸.

هفت

صاحبکار کریم



خداوند من و بقیه را می‌فرستد به زمین. سر کوچه‌ها و گذرها. با صدایی که آن را همه آفریده‌ها جز تو و جنیان می‌شنوند می‌گوییم: «ای امت محمد! به‌سوی پروردگار کریم برای نماز عید بیرون بیایید که او پاداش فراوان دهد و گناهان بیامرزد».

تو را می‌بینم که داری به سمت مصلا می‌روی. قدم‌هایت تند است. خدا رو به من و تمام فرشته‌ها می‌کند و می‌فرماید: «مزد کارگر، چون کار خود را انجام دهد چیست؟» می‌گوییم: «معبودا و سیدا! این است که مزدش را کامل پرداخت کنی». خدا می‌گوید: «شما را گواه می‌گیرم که من پاداش روزهٔ رمضان و نمازشان را خشنودی و آمرزش خود از ایشان قرار دادم. به تو نگاه می‌کنم. خوشحالم برایت. اگر می‌دانستی خدا چگونه تو را در آغوش رحمت جای داده، آرزو می‌کردی همیشه آنجا بمانی».

خداوند رو می‌کند به تو و می‌گوید: «ای بندهٔ من! هرچه می‌خواهی از من بخواه. به عزت و جلال خودم سوگند که امروز در این اجتماع خویش، هرچه برای دنیا و آخرت خود بخواهی، عطایت می‌کنم؛ و به عزت و جلال خودم سوگند تا وقتی که مرا مراقب خود



بدانی و از من بترسی، تو را در پناه می‌گیرم و پیش کسانی که در دوزخ جاودان‌اند رسوایت نمی‌سازم. بازگرد که آمرزیده شدی. همانا مرا خشنود کردی و من از تو خشنودم». من دلم غنچ می‌رود. آن قدر برایت خوشحال می‌شوم که نگو. با بقیه فرشته‌ها خوشحالی می‌کنیم و این روز را به هم تبریک می‌گوییم.



.....

کسانی که ماه رمضان را به عبادت و به اغتنام فرصت
معنوی پرداخته‌اند، امروز روزی است که پاداش خود را از
خداوند متعال می‌گیرند. پاداش روزه با اخلاص، تلاوت
قرآن، قیام نیمه‌شب، تضرع و دعا و صدقات و احسان،
همه آنچه که به شما جوانان عزیز، شما مردم مؤمن و
آشنای با حقایق اسلامی در ماه مبارک رمضان انجام
داده‌اید، امروز در عالم معنا به شما تقدیم می‌شود.^۱

۱. بخشی از بیانات مقام معظم رهبری در خطبه‌های عید فطر ۱۳۷۹.